Zaawansowane programowanie w Javie Studia zaoczne – Wykład 7

dr hab. Andrzej Zbrzezny, profesor UJD

Katedra Matematyki i Informatyki Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

25 maja 2024

Zalecana Literatura

Literatura podstawowa

 Cay Horstmann. Java. Techniki zaawansowane. Wydanie XI.

Wydawnictwo Helion. Gliwice, listopad 2019. Wyrażenia regularne opisane w podrozdziale 2.7.

Cały rozdział 2 do pobrania ze strony:

https://pdf.helion.pl/jatz11/jatz11.pdf

- Cay Horstmann.
 - Java 9. Przewodnik doświadczonego programisty. Wydanie II. Wydawnictwo Helion. Gliwice, maj 2018.
- https://docs.oracle.com/javase/tutorial/ essential/regex/

Zalecana Literatura

Literatura uzupełniająca

- https://www.samouczekprogramisty.pl/ wyrazenia-regularne-w-jezyku-java/
- https://www.samouczekprogramisty.pl/ wyrazenia-regularne-czesc-2/

Wprowadzenie

- Wyrażenia regularne to sposób opisywania zbioru ciągów znaków na podstawie cech wspólnych dla każdego ciągu w tym zbiorze.
- Można ich używać do wyszukiwania, edycji lub manipulacji tekstem i danymi.
- Aby tworzyć wyrażenia regularne, należy poznać specyficzną składnię – taką, która wykracza poza normalną składnię języka programowania Java.
- Wyrażenia regularne różnią się stopniem złożoności, ale gdy zrozumie się podstawy ich konstrukcji, będzie można rozszyfrować (lub utworzyć) dowolne wyrażenie regularne.

Wprowadzenie

- Załóżmy na przykład, że chcemy odnaleźć odnośniki w pliku HTML. Musimy szukać ciągów znaków pasujących do wzorca
 a href="...">.
- Jednak to nie wszystko mogą pojawić się dodatkowe odstępy lub URL może być zamknięty w pojedynczych cudzysłowach.
- Wyrażenia regularne udostępniają precyzyjną składnię pozwalającą określać, jakie ciągi liter są poprawnym dopasowaniem.
- Na kolejnych slajdach zobaczymy składnię wyrażeń regularnych wykorzystywaną w Java API i dowiemy się, w jaki sposób korzystać z wyrażeń regularnych.

Wyrażenia regularne w Javie

Pakiet java.util.regex

- Pakiet java.util.regex składa się głównie z trzech klas: Pattern, Matcher oraz PatternSyntaxException.
- Klasa Pattern nie udostępnia żadnych publicznych konstruktorów.
- Obiekt klasy Pattern jest skompilowaną reprezentacją wyrażenia regularnego.
- Aby utworzyć wzorzec, należy najpierw wywołać jedną z dwóch publicznych statycznych metod Pattern.compile, która zwróci obiekt klasy Pattern.
- Obie te metody te przyjmują jako pierwszy argument wyrażenie regularne, natomiast druga jako swój drugi argument przyjmuje wartość całkowitą flags.

Wyrażenia regularne w Javie

Pakiet java.util.regex

- Obiekt klasy Matcher implementującej interfejs MatcherResult jest mechanizmem, który interpretuje wzorzec i wykonuje operacje dopasowania do łańcucha wejściowego.
- Podobnie jak klasa Pattern, także klasa Matcher nie definiuje żadnych publicznych konstruktorów.
- Obiekt Matcher uzyskuje się przez wywołanie metody matcher na obiekcie klasy Pattern.
- Obiekt PatternSyntaxException jest niekontrolowanym wyjątkiem, który wskazuje na błąd składni we wzorcu wyrażenia regularnego.
- Przed szczegółowym zapoznaniem się z klasami pakietu java.util.regex trzeba najpierw zrozumieć, jak właściwie konstruowane są wyrażenia regularne w Javie.

Składnia wyrażeń regularnych

 W wyrażeniach regularnych wszystkie znaki oprócz wymienionych poniżej 12 znaków zastrzeżonych oznaczają takie same znaki:

```
. * + ? { | ( ) [ \ ^ $
```

- Na przykład wyrażenie regularne Java pasuje jedynie do ciągu znaków Java.
- Znak . jest dopasowywany do dowolnego znaku. Przykładowo,
 a . a zostanie dopasowane zarówno do Java, jak i data.
- Znak * oznacza, że poprzedzające konstrukcje mogą być powtórzone 0 lub więcej razy; dla znaku + jest to 1 lub więcej razy.
- Przyrostek ? oznacza, że konstrukcja jest opcjonalna (0 lub 1 raz). Przykładowo, be+s? dopasowuje się do be, bee oraz bees.
- Można określić inne liczby powtórzeń za pomocą { } –
 szczegółowe informacje znajdują się w tabeli 2.6 z książki
 C. Horstmanna Java. Techniki zaawansowane.

Składnia wyrażeń regularnych

- Klasa znaków (ang. character class) jest zestawem alternatywnych znaków zamkniętych w nawiasach, takim jak [Jj], [0-9], [A-Za-z] czy [^0-9].
- Wewnątrz klasy znaków znak służy do opisu zakresu (wszystkich znaków, których wartości Unicode leżą pomiędzy dwoma krańcowymi wartościami).
- Jednak znak będący pierwszym lub ostatnim znakiem klasy znaków reprezentuje sam siebie.
- Znak ^ jako pierwszy znak w klasie znaków oznacza dopełnienie (wszystkie znaki oprócz określonych w klasie).
- Istnieje wiele predefiniowanych klas znaków, takich jak \d (cyfry) czy \p{Sc} (oznaczenia walut Unicode) szczegółowe informacje znajdują się w tabeli 2.6 z książki C. Horstmanna Java. Techniki zaawansowane.

Składnia wyrażeń regularnych

- Znaki ^ oraz \$ są dopasowywane do początku i końca danych wejściowych.
- Istnieją dwa sposoby wymuszenia, aby metaznak ze zbioru
 . * + ? { | () [\ ^ \$
 był traktowany jak zwykły znak:
 - można poprzedzić metaznak odwrotnym ukośnikiem, lub
 - zawrzeć go w \0 (rozpoczynającym cytat) i \E (kończącym cytat).
- Przy użyciu tej techniki znaki \Q i \E można umieszczać w dowolnym miejscu wyrażenia, pod warunkiem, że \Q jest na początku.
- Wewnątrz klasy znaków należy poprzedzać znakiem \ jedynie znaki [oraz \, oczywiście uwzględniając położenie znaków \ - ^.
- Przykładowo, klasa []^-] zawiera wszystkie trzy wymienione znaki.

Klasy znaków

Klasa znaków	Dopasuj	
	dowolny znak z wyjątkiem znaku nowej linii	
\d	dowolną cyfrę 0–9	
\D	dowolny znak niebędący cyfrą	
\s	dowolny biały znak, w tym \t, \n i \r	
	oraz znak spacji	
\S	dowolny znak niebędący białym znakiem	
\w	dowolny znak z klasy [a-zA-Z0-9_]	
\W	dowolny znak nienależący do klasy \w	
\p{L} lub \pL	dowolny alfanumeryczny znak Unicode'u	
\P{L} lub \PL	dowolny znak niebędący alfanumerykiem	
\t, \n, \r	znak tabulatora, nowej linii, powrotu karetki	
[]	jeden znak spośród zbioru znaków	
[^]	jeden znak spoza zbioru znaków	

Przykłady (Klasy znaków)

Klasa znaków	Dopasuj	
[abc]	a, b, or c (prosta klasa)	
[^abc]	Dowolny znak z wyjątkiem a, b lub c (negacja)	
[a-zA-Z]	od a z lub od A do Z włącznie (zakres)	
[a-d[m-p]]	od a do d lub od m dp p: [a-dm-p] (suma)	
[a-z&&[def]]	d, e, or f (przecięcie, inaczej: część wspólna)	
[a-z&&[^bc]]	od a do z bez b i c: [ad-z] (odejmowanie)	
[a-z&&[^m-p]]	[a-z] bez [m-p]: [a-lq-z] (odejmowanie)	

Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań

- Ogólnie mówiąc, istnieją dwa sposoby korzystania z wyrażeń regularnych:
 - albo chcemy ustalić, czy ciąg znaków pasuje do wyrażenia,
 - albo chcemy odnaleźć wszystkie wystąpienia wyrażenia regularnego w ciągu znaków.
- W pierwszym przypadku należy skorzystać ze statycznej metody matches:

```
String regex = "[+-]?\\d+";
CharSequence dane = ...;
if (Pattern.matches(regex, dane)) {
    ...
}
```

Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań

- Jeżeli musimy wykorzystać to samo wyrażenie regularne wiele razy, bardziej wydajne będzie skompilowanie go.
- Następnie należy utworzyć obiekt klasy Matcher dla każdych danych wejściowych:

```
Pattern pattern = Pattern.compile(regex);
Matcher matcher = pattern.matcher(dane);
if (matcher.matches()) {
    ...
}
```

 Jeżeli uda się dopasować ciąg znaków, można pobrać lokalizację dopasowanych grup – zobaczymy to w kolejnej części.

Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań

 Jeżeli chcemy dopasować elementy kolekcji lub strumienia, należy przekształcić wzorzec w predykat:

```
Stream<String> ciągi = ...;
Stream<String> wyniki =
    ciagi.filter(pattern.asPredicate());
```

W wynikach znajdują się wszystkie ciągi znaków pasujące do wyrażeń regularnych.

Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań

- Rozważmy też drugi sposób użycia wyszukiwanie wszystkich wystąpień wyrażenia regularnego we wskazanym ciągu znaków.
- Należy użyć następującej pętli:

```
Pattern pattern = Pattern.compile(regex);
Matcher matcher = pattern.matcher(input);
while (matcher.find()) {
    String match = matcher.group();
    ...
}
```

- W ten sposób można przetworzyć kolejno wszystkie dopasowania.
- W kolejnej części zobaczymy, w jaki sposób można zająć się wszystkimi dopasowaniami równocześnie.

Wyrażenia regularne w Javie

Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań

 Do badania składni wyrażeń regularnych można użyć programu RegexTestHarness.java lub jego zmodyfikowanej wersji RegexTesting.java.

Przykłady (Testowanie składni wyrażeń regularnych)

- Program regex/RegexTestHarness.java
- Program regex/RegexTesting.java

Przykład (Odnajdywanie jednego lub wszystkich dopasowań)

• Program regex/FindingOneOrAllMatches.java

Kwantyfikatory

Kwantyfikator		or	Dopasuj
zachłanny	oporny	zaborczy	poprzedzający element
?	??	?+	0 lub 1 raz
*	*?	*+	0 lub więcej razy
+	+?	++	1 lub więcej razy
{m}	{m}?	{m}+	dokładnie m razy
{m,}	{m,}?	{m,}+	co najmniej m razy
{m,n}	{m,n}?	{m,n}+	od m do n razy

Granice słowa

Asercja	Dopasuj	
\b	\b granicę słowa w łańcuchu znakó	

Kwantyfikatory zachłanne, oporne i zaborcze

- Istnieją subtelne różnice między kwantyfikatorami zachłannymi (ang.greedy), opornymi (ang. reluctant) i zaborczymi (ang. possesive).
- Kwantyfikatory zachłanne są nazywane "zachłannymi", ponieważ zmuszają algorytm dopasowujący do wczytania lub całego łańcucha wejściowego przed podjęciem pierwszej próby dopasowania.
- Jeżeli pierwsza próba dopasowania (całego łańcucha wejściowego) nie powiedzie się, algorytm dopasowujący cofa łańcuch wejściowy o jeden znak i próbuje ponownie, powtarzając ten proces aż do znalezienia dopasowania lub do momentu, gdy nie pozostanie już żadnych znaków do cofnięcia.

Kwantyfikatory zachłanne, oporne i zaborcze

- W zależności od kwantyfikatora użytego w wyrażeniu, ostatnią rzeczą, dla której zostanie podjęta próba dopasowania, jest 1 lub 0 znaków.
- Kwantyfikatory oporne przyjmują odwrotne podejście: zaczynają od początku łańcucha wejściowego, a następnie niechętnie sprawdzają jeden znak po drugim w poszukiwaniu dopasowania.
- Ostatnią rzeczą, którą próbują, jest cały łańcuch wejściowy.
- Wreszcie, kwantyfikatory zaborcze zawsze analizują cały łańcuch wejściowy, próbując raz (i tylko raz) znaleźć dopasowanie.
- W przeciwieństwie do kwantyfikatorów zachłannych, kwantyfikatory zaborcze nigdy się nie wycofują, nawet jeśli pozwoliłoby to na udane dopasowanie.

Przykład (Kwantyfikatory zachłanne, oporne i zaborcze)

```
Enter your regex: *foo
Enter input string to search: xfooxxxfoo
I found the text "xfooxxxfoo" starting at 0 and ending at 10.
Enter your regex: .*?foo
Enter input string to search: xfooxxxfoo
I found the text "xfoo" starting at 0 and ending at 4.
I found the text "xxxfoo" starting at 4 and ending at 10.
Enter your regex: .*+foo
Enter input string to search: xfooxxxfoo
No match found.
```

Przykład

• Program regex/RegexTestHarness.java

Testowanie wyrażeń regularnych

- Do badania konstrukcji wyrażeń regularnych obsługiwanych przez pakiet java.util.regex można używać statycznej funkcji funkcji reth z programu regex/Reth.java
- Po skompilowaniu tego programu, jego uruchomienie wyświetli krótką informację o sposobie jego użycia w narzędziu j shell.
- Użycie tego narzędzia testowego jest opcjonalne, ale może okazać się wygodne podczas poznawania przypadków testowych omawianych na poprzednim i na dzisiejszym wykładzie.

- Grupy przechwytujące to sposób traktowania wielu znaków jako pojedynczej jednostki. Tworzy się je przez umieszczenie znaków, które mają być zgrupowane, wewnątrz zestawu nawiasów.
- Na przykład wyrażenie regularne (dog) tworzy pojedynczą grupę zawierającą litery "d", "o" i "g".
- Część łańcucha wejściowego, która pasuje do grupy przechwytującej, zostanie zapisana w pamięci w celu późniejszego przywołania za pomocą odsyłaczy wstecznych.
- Grupy przechwytujące są numerowane przez liczenie ich nawiasów otwierających od lewej do prawej. Przykładowo, w wyrażeniu ((A)(B(C))) istnieją cztery takie grupy:
 - ((A)(B(C)))
 - (A)
 - (B(C))
 - (C)

- Aby dowiedzieć się, ile grup występuje w wyrażeniu, należy wywołać metodę groupCount na obiekcie klasy Matcher.
- Metoda groupCount zwraca liczbę całkowitą określającą liczbę grup przechwytujących obecnych we wzorcu dopasowującym.
- W poprzednim przykładzie metoda groupCount zwróci liczbę 4, co oznacza, że wzorzec zawiera 4 grupy przechwytujące.
- Istnieje również specjalna grupa, grupa 0, która zawsze reprezentuje całe wyrażenie.
- Ta grupa nie jest uwzględniana w sumie podawanej przez groupCount.
- Grupy rozpoczynające się od znaków (? są czystymi, nieprzechwytującymi grupami, które nie przechwytują tekstu i nie są wliczane do sumy grup.

- Ważne jest, aby zrozumieć, jak numerowane są grupy, ponieważ niektóre metody klasy Matcher przyjmują jako argument liczbę całkowitą określającą konkretny numer grupy:
 - public int start(int group)
 Zwraca indeks początkowy podciągu uchwyconego przez podaną grupę podczas poprzedniej operacji dopasowania.
 - public int end(int group)
 Zwraca indeks ostatniego znaku, plus jeden, w podciągu przechwyconym przez daną grupę podczas poprzedniej operacji dopasowania.
 - public String group (int group)
 Zwraca podciąg wejściowy przechwycony przez daną grupę podczas poprzedniej operacji dopasowywania.

- Fragment łańcucha wejściowego pasujący do grupy (grup) przechwytujących jest zapisywany w pamięci w celu późniejszego przywołania za pomocą odwołania wstecznego.
- Odwołanie wsteczne jest określane w wyrażeniu regularnym jako odwrotny ukośnik (\), po którym następuje cyfra wskazująca numer grupy, która ma zostać przywołana.
- Przykładowo, wyrażenie (\d\d) definiuje jedną grupę przechwytującą pasującą do dwóch cyfr z rzędu, którą można przywołać w dalszej części wyrażenia za pomocą odwołania wstecznego \1.
- Aby dopasować dowolne dwie cyfry, po których następują dokładnie te same dwie cyfry, jako wyrażenia regularnego należy użyć (\d\d)\1.

Grupy

- Często używa się grup do wyodrębniania składników dopasowania.
- Przypuśćmy, że mamy element, który opisuje wiersz faktury zawierający nazwę, ilość i cenę jednostkową, taki jak Blackwell Toaster USD29.95
- Wyrażenie regularne z grupą dla każdego elementu wygląda tak:

```
(\p{Alnum}+(\s+\p{Alnum}+)*)\s+([A-Z]{3})([0-9.]*)
```

Po dopasowaniu można też wyodrębnić n-tą grupę z dopasowania w następujący sposób:

```
String zawartość = matcher.group(n);
```

Grupy

- Grupy są numerowane w kolejności występowania ich nawiasów otwierających od 1. Grupa 0 oznacza całość danych wejściowych.
- W poniższym przykładzie widać, w jaki sposób podzielić całe dane wejściowe:

```
Matcher matcher = pattern.matcher(dane);
if (matcher.matches()) {
    nazwa = matcher.group(1);
    waluta = matcher.group(3);
    cena = matcher.group(4);
}
```

 Nie interesuje nas grupa 2, ponieważ powstała poprzez zastosowanie nawiasów użytych do określenia powtórzenia.

Wyrażenia regularne – grupy

Dla większej przejrzystości można użyć grupy nieprzechwytującej:

```
(\p{Alnum}+(?:\s+\p{Alnum}+)*)\s+([A-Z]{3})([0-9.]*)
```

Lub, nawet lepiej, przechwytywać za pomocą nazwy:

```
(?<id>\p{Alnum}+(\s+\p{Alnum}+)*)\s+(?<waluta>[A-Z]{3})(?<cena>[0-9.]*)
```

Wtedy można pobierać elementy za pomocą nazwy:

```
id = matcher.group("id");
```

Grupy

 Jeżeli grupa znajduje się wewnątrz powtórzenia w wyrażeniu takim jak w poprzednim przykładzie:

```
(\s+\p{Alnum}+)*
```

to nie jest możliwe pobranie wszystkich jej dopasowań.

- Metoda group zwraca jedynie ostatnie dopasowanie, które rzadko jest przydatne.
- Należy wtedy przechwycić całe wyrażenie za pomocą innej grupy.

Przykłady

- Program regex/Groups.java
- Program regex/HrefMatch.java

Usuwanie lub zastępowanie dopasowań

- Czasem chcemy podzielić w miejscu dopasowania ograniczników i pozostawić wszystko poza dopasowaniem.
- Metoda Pattern.split automatyzuje to zadanie. Uzyskujemy tablicę ciągów znaków z usuniętymi ogranicznikami:

```
Pattern przecinki = Pattern.compile("\\s*,\\s*");
String[] tokens = przecinki.split(dane);
// "1, 2, 3" zamienia na ["1", "2", "3"]
```

• Jeżeli istnieje wiele tokenów, można pobrać je w sposób leniwy:

```
Stream<String> tokens =
    przecinki.splitAsStream(input);
```

Usuwanie lub zastępowanie dopasowań

 Jeżeli nie zależy nam na kompilacji wzorca lub leniwym pobieraniu, można po prostu wykorzystać metodę String.split:

```
String[] tokens = dane.split("\\s*,\\s*");
```

 Jeżeli chcemy zastąpić wszystkie wystąpienia ciągiem znaków, to należy wywołać metodę replaceAll na dopasowaniu:

```
// Normalizuje przecinki
Matcher matcher = przecinki.matcher(input);
String wynik = matcher.replaceAll(", ");
```

Usuwanie lub zastępowanie dopasowań

 Lub, jeśli nie zależy nam na kompilowaniu, to należy wykorzystać metodę replaceAll z klasy String:

```
String wynik =
  dane.replaceAll("\\s*,\\s*", ",");
```

 Zastępujący ciąg znaków może zawierać numery grup \$n lub nazwy \$nazwa. Są one zastępowane zawartością odpowiednich przechwyconych grup:

```
// Zapisuje w wynik "3 godziny i 45 minut"
String wynik = "3:45".replaceAll(
    "(\\d{1,2}):(?<minuty>\\d{2})",
    "$1 godziny i ${minuty} minut");
```

Usuwanie lub zastępowanie dopasowań

 Aby użyć znaku \$ lub \ w zastępującym ciągu znaków, trzeba poprzedzić je znakiem \.

Przykład

Program regex/RemovingOrReplacingMatches.java

Flagi

 Kilka flag zmienia działanie wyrażeń regularnych. Można je określić podczas kompilowania wzorca:

Można też określić je wewnątrz wzorca:

```
String regex = "(?iU:wyrażenie)";
```

albo równoważnie:

```
String regex = "(?iU)wyrażenie";
```

Flagi

- Pattern. CASE_INSENSITIVE lub i: dopasowuje znaki niezależnie od wielkości liter. Domyślnie ta flaga bierze pod uwagę jedynie znaki ASCII.
- Pattern. UNICODE_CASE lub u: użyta w połączeniu z CASE_INSENSITIVE wykorzystuje wielkości znaków Unicode przy dopasowywaniu.
- Pattern.UNICODE_CHARACTER_CLASS lub U: wybiera klasy znaków Unicode zamiast POSIX. Wymusza UNICODE_CASE.
- Pattern.MULTILINE lub m: sprawia, że ^ i \$ są dopasowywane do początku i końca wiersza, a nie do całości danych wejściowych.
- Pattern.UNIX_LINES lub d: tylko '\n' jest znakiem końca linii przy dopasowywaniu ^ i \$ w trybie wielowierszowym.

Flagi

- Pattern. DOTALL lub s: sprawia, że symbol jest dopasowywany do wszystkich znaków, włącznie ze znakami końca linii.
- Pattern. COMMENTS lub x: białe znaki i komentarze (znaki od # do końca wiersza) są ignorowane.
- Pattern. LITERAL: wzorzec jest brany dosłownie i musi być idealnie dopasowany z wyjątkiem możliwości zignorowania wielkości znaków.
- Pattern. CANON_EQ: bierze pod uwagę odpowiedniki znaków Unicode. Na przykład znak u i następujący po nim znak " (diereza) są dopasowywane do ü.

Uwaga: Dwie ostatnie flagi nie mogą być określane wewnątrz wyrażenia regularnego.

Flagi wbudowane

Stała	Wyrażenie z flagą wbudowaną
Pattern.CANON_EQ	Brak
Pattern.CASE_INSENSITIVE	(?i)
Pattern.COMMENTS	(?x)
Pattern.DOTALL	(?s)
Pattern.LITERAL	Brak
Pattern.MULTILINE	(?m)
Pattern.UNICODE_CASE	(?u)
Pattern.UNICODE_CHARACTER_CLASS	(?U)
Pattern.UNIX_LINES	(?d)

Konstrukcje graniczne

Konstrukcja granicza	Opis
^	Początek linii
\$	Koniec wiersza
\b	Granica słowa
\B	Granica niebędąca słowem
\A	Początek wejścia
\G	Koniec poprzedniego dopasowa-
	nia
\Z	Koniec wejścia z wyjątkiem końco-
	wego terminatora, jeśli występuje
\Z	Koniec wejścia

Przykład (Flagi)

- Program regex/Flags.java
- Program regex/RegexDemo.java